

12.oktobris 2009 | nr.137

LD

Lietišķā Diena

LAIKRAKSTA DIENA IZDEVUMS

Hudzonas brīnuma foto
autors **Jānis Krūms** par
savu biznesu ASV

Investoru stāsti

Āfrikas Singapūra?
Biznesam draudzīgu
reformu čempione **Ruanda**

Melnie ikri made in Latvia

Cena Ls 0,79

ISSN 1691-3493

27

9 771691 349006

www.diena.lv

Sterlete atgriežas Latvijā

Uzņēmums patlaban audzē telapijas, samus, zandartus un citas zivis

Uzņēmums Mottra vienīgais Baltijā nodarbojas ar zivju audzēšanu industriālos apstākļos; ražo arī melnos ikrus

Teksts: **Anna Novicka** | Foto: **Kristaps Kalns** un no uzņēmuma arhīva

Nav tālu tas brīdis, kad jūras zivis vairs nebūs tik lētas un pieejamas, tādēļ jau tagad jāizstrādā tehnoloģijas, kas ļautu zivis audzēt industriāli, turklāt būtu arī ekonomiski izdevīgi — ar šādu filozofiju pirms septiņiem gadiem tika dibināts Latvijas un Krievijas kopuzņēmums *Mottra*. Patlaban *Mottra*, lietojot pašu izstrādātas sistēmas, spēj izaudzēt jebkuras uz planētas eksistējošas zivis, tajā skaitā sen no Daugavas ūdeņiem pazudušo sterleti, kā arī stori. Pirms diviem gadiem no šiem diviem zivju veidiem *Mottra* savāca pirmo melno ikrū ražu. Tas, ka tie tiek iegūti humāni — zivi slaucot, nevis nogalinot —, Ķekavas pagastā ražotajiem melnajiem ikrēm nodrošinājis lielu popularitāti Lielbritānijā, kur mode pēc tīriem un dabiskiem produktiem arvien pieņemas spēkā.

Trešais bērns

Mottra īpašniekiem (kuri, nevisairoties no stāstiem par uzņēmumu, pauduši vēlmi pašiem rakstā tomēr nebūt pieminētiem,

kas gan mums nevar liegt lasītājus iepazīstināt ar publiski pieejamiem *Lursoft* datiem, skat. izziņu) šis uzņēmums ir jau trešais «bērns»: pirmā pieredze industriālā zivju audzēšanā tika gūta vēl deviņdesmi-

Tehnoloģijas ļauj audzēt jebkuru zivju veidu — nesen Mottra pat tika izaudzēta milzu garnele

to gadu sākumā, kad Krievijas pilsētā Astrahaņā tika dibināta kompānija, kas nodarbojās ar storu audzēšanu. Vēlāk firma transformējusies par Krievijas storu audzēšanas centru, savukārt tā sākotnējie dibinātāji pievērsušies biznesam Latvijā — Silkrastē kopā ar bijušā kolhoza *Banga*

vadītāju Mīķeli Lismentu tika izveidota storu audzētava, taču vairāku iemeslu dēļ projekts pēc kāda laika apstājās. Tomēr ideja, ka Latvijā jāatgriež sterlete un store, nepazuda. Tā 2002. gadā dzimusi *Mottra*.

Sterleti, kas šeit tiek audzēta, ir identiska tai, kāda pirms dažiem gadu desmitiem bija sastopama Daugavā, bet pēc hidroelektrostaciju izbūves izzuda. *Mottra* uz Latviju ir atvedusi Ņevas jeb Ziemeļdaugavas sterletes zivju mazuļus, kas Baltijas sterletei ir vistuvākais veids, tādēļ industriālos apstākļos izaudzēto Ņevas sterleti var laist arī Daugavā. Kas attiecas uz stori, arī šis zivs kādreiz mūsu platuma grādos bija sastopama — Latvijā un Vācijā store tika ēsta ne mazākos apjomos kā Krievijā, taču eiropiešu apetīte bija tomēr pārāk laba, tādēļ atlantiskā store ātri izzudusi. Taču *Mottra* stores priekšteči ir Krievijā izaudzētas stores — iegādāties atlantiskās stores mazuļus nemaz tik vienkārši neesot. Lai ārzemju audzētāji Latvijas uzņēmējiem tos varētu pārdot, Latvijā valsts līmenī jābūt atlantiskās

Tā notiek ikru slaukšana. Nākamā raža būs pēc apmēram diviem gadiem

stores atjaunošanas programmai, kuras pagaidām nav.

Izaudzē pat piraiju

Uzņēmuma dibinātāji stāsta, ka speciālisti, ar kuriem savulaik tika veidota pirmā storu audzētava Astrahaņā, viņus konsultē joprojām, arī pašā uzņēmumā strādā vairāki zinātnieki. Galvenais šajā biznesā esot nevis plašas zināšanas ihtioloģijā, bet gan citās sfērās — finansēs, inženierzinātnēs, hidrodinamikā, bioķīmijā utt., lai izstrādātu tehnoloģijas, kas patērētu maz energoresursu, būtu drošas gan pašām zivīm, gan cilvēkiem un nodrošinātu kvalitatīvu produktu. *Mottra* tiekot izmantotas gan pasaulē jau atzītas tehnoloģijas, gan pašu izgudrotas sistēmas — uz tām jau ir saņem-

ti astoņi patenti, savukārt vēl divi patenti tiek kārtoti pašlaik. Pēc īpašnieku stāstītā, šīs tehnoloģijas ļauj audzēt jebkuru zivju veidu — nesen *Mottra* pat tika izaudzēta milzu garnele, kas svēra ap 150 gramiem. Masveidā gan tās vēl neesot plānots ražot — pārāk dārgi. Taču jau tagad uzņēmuma baseinos bez storēm un sterletēm dzimst un aug telapijas, sami, zandarti un pat piraija. Sākta arī kādas «ekskluzīvas» zivs audzēšana — tās nosaukumu uzņēmums vēl neatklāj, vien teic, ka Eiropā pagaidām šo zivi neaudzē neviens. Par ļoti perspektīviem «eksemplāriem», ko var ražot *Mottra*, īpašnieki sauc zandartu, asari, līdaku. Kā uzsver īpašnieki, tehnoloģijas, kas ļauj zivis lēti, droši un efektīvi saražot industriālos apstākļos, pašreiz tiek izstrādātas

UZZIŅAI

SIA Mottra

- **Dibināšanas gads:** 2002.
- **Īpašnieki:** Vladimirs Sidelņikovs (Krievija, 50%), Valentīna Tračuka (Latvija, 25%), Sergejs Tračuks (Latvija, 25%)
- **Ražošanas apjoms:** šogad plāno saražot divas tonnas ikru
- **Darbinieku skaits:** ap 25
- **Apgrozījums 2008.gadā:** 427 tūkst. latu
- **Apgrozījums 2007.gadā:** 185 tūkst. latu
- **Peļņa 2008.gadā:** 51 tūkst. latu
- **Zaudējumi 2007.gadā:** 83 tūkst. latu

visā pasaulē, jo zivju «krājumi» upēs un jūrā izsīkst. Arī Latvijai, valstij ar spēcīgām zivrupniecības tradīcijām, būtu vērts nopietnāk pievērsties šim jautājumam.

Pagaidām neatpelna

Dzīvās zivis *Mottra* pagaidām nodrošina lielāko apgrozījuma daļu, taču ar laiku par dominējošo produktu jāklūst melnajiem ikriem. To pirmā raža tika «savākta» vien pirms diviem gadiem, jo, lai store un sterlete nobriestu nārstošanai, paiet ap pieciem gadiem. Diemžēl tas brīdis, kad uzņēmums beidzot bija gatavs tirgum piedāvāt melnos ikrus ar savu preču zīmi, sakrita ar recesijas sākšanos pasaulē. Pārdošanas apjomi saruka apmēram trīs reizes, tādēļ rūpnīca pagaidām sevi >>>

UZZINAI

Kādi ir īstie?

Īstiem ikriem nav jāsmaržo un jāgaršo pēc zivīm. Ikru graudiņiem nav jāizskatās tā, it kā tie būtu ar līmi salīmēti — īstie ikri ir birstoši. Tieši tāpēc tos liek uz maizes šķēles, kura apziesta ar sviestu, — lai ikri neizbirtu.

Pieaugušas stores svars sasniedz līdz pat 20 kilogramiem. Ja zivs jāvelk no ūdens ārā, tas jādara diviem cilvēkiem — viens netiks galā

neatpelna.

Kā tad top produkts, ko līdzās naftai mēdz dēvēt par «melno zeltu»? Tiklīdz zivs nobriest, tā tiek sūtīta uz ultrasonogrāfisko izmeklēšanu. Ja tā apstiprina, ka ikri tiešām ir gatavi, zivs iziet noteiktas termiskās manipulācijas un tad tiek slaukta. Tāpat kā, govī slaucot, tek piena strūkliņa, storei vai sterletei tek ikri, paskaidro uzņēmuma speciālisti. Tad ikri tiek mazgāti, sālīti un pakoti mazās stikla burciņās (28 gramu maksā ap 30 latiem). Atšķirībā no ikriem, kas tiek iegūti, zivi nogalinot, un kuriem klāt tiek pievienotas dažnedažādas vielas, piemēram, bors, šajos ikros vienīgais konservants ir sāls. Vai slaukšana zivīm tiešām nenodara nekādu kaitējumu? Gandrīz, atzīst uzņēmumā. Kad ikri nobriest, zivs tiek pārvietota citā baseinā, kas šim būtnēm rada nopietnu stresu. Dažas no tām pat saslimst un mirst, taču slaukšanas procesu neizturējošo nav daudz — apmēram 1—2%.

Mottra piedāvā arī baltās sterletes ikrus, kas tiek saukti par zelta ikriem un tiek uzskatīti par ekskluzīvu produktu. To

Klasika

kilograms maksā ap 25 tūkst. dolāru, un šie ikri tiek piegādāti pēc speciālpasūtījuma. Tie pārsvarā nāk no ārzemēm, taču bijuši gadījumi, kad šo delikatesi pirka vietējie gardēži.

Briti novērtē

Zīmīgi, ka visvairāk par *Mottra* interesējas nevis pašmāju žurnālisti, bet gan Lielbritānijas mediji — melno ikru ražotāji no Latvijas jau tikuši aprakstīti tādos izdevumos kā *Times*, *Independent*, *Daily Telegraph*. Anglija patlaban ir viens no lielākajiem uzņēmuma noieta tirgiem —

Mottra ikri tiek tirgoti tādos veikalos kā *Selfridge* un *Harvey Nichols*. Pašā uzņēmumā tādu atzinību skaidro ar to, ka briti ļoti augstu vērtē dabisku, tīru un humānā veidā saražotu produktu. No konservantiem — vien sāls; ūdens baseinos, kur zivis aug, nāk no 200 metru dziļuma un tiek ot attīrīts rūpīgāk nekā alus ražotnēs; tiek

“Mottra piedāvā arī baltās sterletes ikrus, kas tiek saukti par zelta ikriem

izmantota visdārgākā barība. *Mottra* pārstāvji stāsta, ka vairāki britu uzņēmumi vēlējušies *Mottra* produkciju iepirkt un pārdot ar savu zīmolu, taču tas kompānijas biznesa plānos neietilpst. Šogad maijā *Mottra* ar savu produkciju pat tika aicināta uz īpašu izstādi, kurā piedalījās karaliskās ģimenes piegādātāji.